

INFORME SOBRE LA NECESSITAT DE CONTRACTAR ELS TREBALLS DE DIGITALITZACIÓ DE FONTS DOCUMENTALS TEXTUALS DELS 39 ARXIUS DE LA XARXA D'ARXIUS COMARCALS DE CATALUNYA DE L'ANY 2025

El Pla Bruniquer de digitalització de la Xarxa d'Arxius Comarcals de Catalunya (XAC) és una de les principals actuacions en aquest conjunt d'arxius, amb la qual es promou una acció de digitalització, coordinada i homogènia. Aquesta acció s'impulsa des del Departament de Cultura, en el marc de les polítiques de digitalització de fons i documents pròpies dels arxius i d'acord amb el Pla de Govern de la Generalitat de Catalunya, objectiu 2.6.3: *'desplegament del pla digitalització en matèria d'arxius i gestió documental'*. Malgrat que el Pla de Govern inclou l'objectiu de digitalitzar i anar incrementant any rere any, enguany l'import ascendeix a 267.228,84 € (IVA inclòs). Respecte l'any passat que es va licitar un contracte de 354.675,96 euros, hi ha una disminució degut a la situació de pressupost prorrogat.

A partir de les directrius del Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals de la Direcció General del Patrimoni Cultural del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya es proposa fer una digitalització de fons i documents textuals de 39 arxius de la Xarxa d'Arxius Comarcals. Aquesta digitalització és necessària i estratègica ja que garanteix la conservació dels fons, l'accés i consulta presencial o a través d'Internet, potencia els serveis de préstec entre administracions i redueix la mobilitat i la contaminació a nivell comarcal, amb l'enviament de la documentació per via telemàtica. En el cas dels ciutadans, permet un accés universal i obert a la documentació des d'Internet ([Arxius en Línia](#)). La digitalització té la funció de garantir la conservació dels documents i evitar la seva manipulació que, sovint, implica fer actuacions de restauració dels suports documentals.

El Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals necessita contractar els treballs de digitalització dels fons documentals dels arxius de la XAC, amb l'objecte de millorar la conservació i l'accessibilitat a la documentació, pública i privada.

Per tal de garantir la conservació i posar a disposició dels ciutadans aquests documents cal contractar els treballs de digitalització dels documents, de forma que les empreses més punteres del sector puguin oferir els seus serveis i realitzar aquests treballs amb els mitjans tecnològics més moderns.

Marc jurídic

- Article 5 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió documents: Promoció de l'ús de les tecnologies. Les administracions públiques han de promoure d'una manera activa l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) per tal de garantir que el tractament de la documentació, en tots els seus aspectes de gestió documental,

preservació i difusió dels documents, compleixi la finalitat de posar-los a l'abast dels usuaris.

- Article 7.5 de la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió documents: "les administracions i les entitats titulars de documents públics han de destinar els recursos necessaris per a aconseguir el tractament de llurs documents". En aquest marc la Generalitat de Catalunya s'ha de responsabilitzar de la preservació i la conservació del patrimoni documental que es custodia en els centres d'arxius.
- Amb l'objecte de donar compliment a la Llei 19/2014, de transparència, accés a la informació i bon govern, els arxius han d'impulsar programes de digitalització que garanteixin un accés a la documentació pública, potenciant l'accés per Internet. En aquest cas, els arxius comarcals, dipositaris dels fons de més de 450 ajuntaments, 38 consells comarcals i altres administracions públiques, posen a disposició dels ciutadans documentació pública com actes municipals, padrons d'habitants, etc.
- En els contractes de comodat signats entre el Departament de Cultura i els propietaris dels fons documentals cedits, s'exposa:
 - Que l'ajuntament, persona física o jurídica, conscient de l'interès públic col·lectiu de la documentació, manifesta la seva voluntat de cedir-la en comodat a la Generalitat de Catalunya, per tal que l'ingressi a l'arxiu comarcal corresponent, a fi de conservar-la i fer-la accessible als investigadors.
 - Que la Generalitat de Catalunya reconeix el valor històric i cultural per a la investigació del fons documental municipal, personal, patrimonial o d'altra índole, i està d'acord a rebre'l.
 - Que en el cas de restitució de la documentació, per voluntat expressa de la part comodant, aquesta haurà d'abonar com a compensació les despeses derivades de l'ús del material de conservació i treballs de descripció que s'hagin produït, d'acord amb allò que disposa la Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i gestió de documents.
 - Que l'ajuntament, persona física o jurídica autoritza a la Generalitat de Catalunya, mitjançant l'arxiu comarcal corresponent, a la reproducció digital, si s'escau, d'una part o de la totalitat dels documents cedits i a difondre la documentació digitalitzada a través d'Internet. L'autorització inclou el dret de reproduir els documents cedits per a les publicacions de difusió de les exposicions i les altres activitats culturals.

Objecte de contractació

En aquesta contractació es prioritza la digitalització de la documentació que presenta patologies o un estat de conservació preocupant, de tota aquella documentació que es consulta amb més freqüència pels usuaris i, finalment, de documentació d'especial interès per poder ser consultada a través de la plataforma d'internet '[Arxius en Línia](#)'. L'hemeroteca també requereix una digitalització, tant per

conservar un suport fràgil i altament degradable com per facilitar l'accés als ciutadans a través d'Internet mitjançant el cercador de premsa històrica de la Xarxa d'Arxius Comarcals de Catalunya ([XAC_prensa](#)).

En concret, la digitalització se centra en les següents sèries documentals:

- Índexs de protocols notariais dels diferents districtes notariais de Catalunya
- Oficis de Comptadoria d'Hipoteques
- Llibres d'actes, llibres de privilegis, padrons d'habitants, llibres de registre i altra documentació de caràcter recapitulatiu i/o essencial de fons municipals o d'entitats i associacions.

Justificació de la necessitat de contractació

La digitalització de la documentació presenta una oportunitat d'estalvi de recursos d'una organització. Si es planteja des del punt de vista de l'accés dels usuaris als documents d'un arxiu, hi ha un doble estalvi. Per una banda, i acompanyat d'una bona difusió a través de la xarxa, facilita la consulta de la documentació a través d'Internet. D'altra banda redueix la manipulació del document i l'estabilitat d'aquest en un entorn controlat com és un dipòsit d'arxiu. Per tant, gràcies a la digitalització, disminueixen els riscos de deteriorament i les despeses que puguin anar associades, com les restauracions o la neteja de la documentació. En l'àmbit de la gestió de la consulta de les administracions públiques permet elaborar una còpia de consulta i servir-la electrònicament, disminuint les despeses del desplaçament físic i augmentant la rapidesa de la consulta de la documentació original.

L'any 2024 es van consultar uns 988.081 de documents a través de la plataforma Arxius en Línia i XAC_prensa, suposant una millora pels arxius i la seva utilització pels ciutadans i administracions. Per tal de donar seguiment aquest servei és necessari continuar amb els processos de digitalització de fons documentals i col·leccions que es conserven en els arxius. La direcció de cada arxiu ha proposat la digitalització seguint els criteris de selecció de documents que s'identifiquen en la Guia de digitalització que va elaborar el Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals.

El personal dels arxius no disposa de la tecnologia ni de l'expertesa ni el temps per fer treballs massius de digitalització, motiu pel qual l'externalització és una excel·lent solució ja que a partir dels criteris dels arxius i les pautes del Departament de Cultura desenvolupa els treballs massius de digitalització als arxius de la XAC arreu de Catalunya.

Criteris de selecció de la documentació a digitalitzar

La selecció de la documentació a digitalitzar va a càrrec de la persona responsable de la documentació, és a dir, la direcció de l'arxiu i, posteriorment, és validada pel Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals. La direcció és, en definitiva, qui coneix més a fons el valor històric i patrimonial, l'estat de conservació i el nivell de consulta dels seus fons.

En tot cas, des del Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals, s'indiquen els següent criteris generals per a justificar en la proposta de selecció documental:

- Contingut. Valorar si el contingut intel·lectual i/o el valor patrimonial d'allò que es pretén digitalitzar és prou rellevant per poder justificar la inversió.
- Consulta. L'alt nivell de peticions d'un material concret indica que té un valor informatiu evident per als usuaris. D'això es desprèn, per una banda, que el material està sotmès a més manipulació i més degradació i, per l'altra banda, que podria ser interessant facilitar aquesta informació de manera remota a través d'Internet i, en qualsevol cas, de manera simultània a diferents usuaris.
- Accés. La digitalització permetrà l'accés a material no accessible per motius diversos: dispersió d'originals en diferents institucions o en mans privades, naturalesa del suport del document, etc. Per tant, la documentació original resta fora de consulta.
- Estat de conservació. El deteriorament del suport i la destrucció previsible a curt o mitjà termini justifica la seva digitalització.

En el Pla Bruniquer 2025 s'ha donat prioritat a la digitalització de documents textuais de mida inferior de DIN A 3, ja que és la documentació amb més demanda per part dels usuaris/es, la que té risc de conservació i aquella que permet donar publicitat a documentació pública com poden ser protocols notariais, padrons, actes municipals, etc., sumant un total de 1.058.212 pàgines.

Justificació de la contractació dels treballs

- No disponibilitat de recursos humans propis. Ni el Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals ni els mateixos arxius comarcals disposen de recursos humans propis per desenvolupar les tasques de digitalització a gran escala i l'objecte d'aquesta licitació no pot ser assumit per personal d'aquests arxius.
- No disponibilitat de recursos tecnològics. Cal tenir en compte que, en els arxius de la Generalitat, no es disposa del maquinari ni el programari adient per a poder realitzar aquestes tasques de digitalització de forma massiva i, així mateix, tampoc es disposa de personal especialitzat per la digitalització a gran escala, per a la qual cosa només és possible poder-les realitzar si es fa mitjançant una contractació externa.

Justificació del preu dels treballs de digitalització

L'import de la licitació és el resultat d'aplicar el preu de mercat i de les darreres contractacions de la mateixa tipologia de tasques. A més, tal com diu l'article 145.3 g) de la Llei de Contractes del Sector Públic, es preveu que quan les prestacions estiguin perfectament definides tècnicament i no sigui possible variar els terminis de lliurament ni introduir modificacions de cap classe al contracte, el preu serà l'únic factor determinant de l'adjudicació.

El cost de la digitalització està relacionat amb el tipus de document i el nombre total de documents que s'han de digitalitzar a cada arxiu. En concret:

Concepte	Preu sense IVA
Digitalitzar una pàgina de paper (màxim inferior a A3 i DIN A3)	0,21 €

Per veure el detall de la documentació a digitalitzar a cada arxiu, veure el document "relació adreces, nombre imatges i import per cada lot".

L'import màxim del contracte serà de 220.850,28 € (IVA exclòs) amb un 21% d'IVA de 46.378,56 €, per tant, l'import total de 267.228,84 € (IVA inclòs), d'acord amb el següent desglossament per lots:

Lots	Identificació de cada lot	Nombre de pàgines	Cost
Lot 1	Arxiu Comarcal Alt Empordà Arxiu Comarcal Baix Empordà Arxiu Comarcal Garrotxa Arxiu Comarcal Pla de l'Estany Arxiu Comarcal Ripollès Arxiu Comarcal Selva Arxiu Històric Girona	204.470 imatges de documents en paper inferior a A3	42.938,70 € (IVA exclòs)
			51.955,83 € (IVA inclòs)
Lot 2	Arxiu Comarcal Alt Penedès Arxiu Comarcal Anoia Arxiu Comarcal Baix Llobregat Arxiu Comarcal Baix Penedès Arxiu Comarcal Garraf Arxiu Comarcal Maresme Arxiu Comarcal Vallès Occidental Arxiu Comarcal Vallès Oriental	213.335 imatges de documents en paper inferior a A3	44.800,35 € (IVA exclòs)
			54.208,42 € (IVA inclòs)
Lot 3	Arxiu Comarcal Bages Arxiu Comarcal Berguedà Arxiu Comarcal Cerdanya Arxiu Comarcal Osona Arxiu Comarcal Solsonès	133.346 imatges de documents en paper inferior a A3	28.002,66 € (IVA exclòs)
			33.883,22 € (IVA inclòs)

Lot 4	Arxiu Comarcal Alt Camp Arxiu Comarcal Baix Camp Arxiu Comarcal Conca de Barberà Arxiu Comarcal Priorat Arxiu Històric Tarragona	132.361 imatges de documents en paper inferior a A3	27.795,81 € (IVA exclòs)
			33.632,93 € (IVA inclòs)
Lot 5	Arxiu Comarcal Baix Ebre Arxiu Comarcal Montsià Arxiu Comarcal Ribera d'Ebre Arxiu Comarcal Terra Alta	102.018 imatges de documents en paper inferior a A3	21.423,78 € (IVA exclòs)
			25.922,77 € (IVA inclòs)
Lot 6	Arxiu Comarcal Alt Urgell Arxiu Comarcal les Garrigues Arxiu Comarcal Pla d'Urgell Arxiu Històric Lleida Arxiu Comarcal Noguera Arxiu Comarcal Segarra Arxiu Comarcal Urgell Arxiu Comarcal Pallars Jussà Arxiu Comarcal Pallars Sobirà Archiu Generau Aran	266.138 imatges de documents en paper inferior a A3	55.888,98 € (IVA exclòs)
			67.625,67 € (IVA inclòs)

Per la divisió de lots es realitza segons la zona geogràfica. Enguany la digitalització dels documents es centralitzarà en sis arxius comarcals, que actuaran com a seu i on s'aplegaran els fons documentals de diversos arxius comarcals de la zona, tal i com es detalla en el quadre de relació de tots els fons documentals a digitalitzar. Per tant, es centralitzarà els documents en un sol arxiu de cada lot, per tant, es definirà un arxiu seu per cada lot.

Justificació del preu com a únic factor

Tal com diu l'article 145.3 g) de la Llei de Contractes del Sector Públic, preveu que quan les prestacions estiguin perfectament definides tècnicament i no sigui possible variar els terminis de lliurament ni introduir modificacions de cap classe al contracte, el preu serà l'únic factor determinant de l'adjudicació.

Consideracions finals

El Pla Bruniquer de digitalització suposa un dels projectes de digitalització de més impacte a Catalunya, tant pel volum de documents a digitalitzar com per l'abast territorial que suposa i pels beneficis que proporciona al conjunt de ciutadans i administracions. Permet garantir funcions bàsiques dels arxius com són la conservació dels fons i la seva difusió, ja sigui a través dels cercadors d'Internet com Arxius en Línia (actualment més de 15 milions de documents digitalitzats, amb un abast cronològic que va des de l'any 845 fins al segle XX) o XAC_prensa (actualment 2 milions amb un abast cronològic que va des del 1808 a finals del segle XXI) o facilitant el préstec digital de la documentació administrativa que en determinades comarques catalanes suposa l'estalvi de molt temps de desplaçaments i la reducció d'emissions de CO₂.

Cal tenir en compte que les funcions que desenvolupen els arxius de la XAC, en els respectius àmbits territorials, estan dirigides a col·laborar amb totes les administracions públiques en matèria d'arxius i gestió documental, ingressar, custodiar i difondre la documentació que estableix la Llei 10/2001, d'arxius i gestió de documents, coordinar i dirigir els programes específics sobre el patrimoni documental de la comarca i oferir serveis especialitzats complementaris i de suport als altres arxius de la comarca, especialment serveis d'assistència als arxius municipals dels municipis de fins a 10.000 habitants. Per tant, l'arxiu comarcal esdevé un centre de referència per donar suport a les administracions i garantir la conservació, tractament, accés i difusió del patrimoni documental públic i privat de la comarca. La falta de mitjans propis per aquestes tasques obliga la contractació a tercers per tal de garantir l'objectiu de l'arxiu comarcal. La divisió de lots establerta enguany pretén un estalvi del temps i reducció de desplaçaments, ja que els documents ens concentren en els arxius seu de cada lot.

En relació al valor i idoneïtat dels fons o documents que es proposen digitalitzar, cal remarcar que la direcció de cada arxiu elabora, anualment, un informe justificatiu del valor i necessitat de la digitalització fonamentat en els criteris publicats a la guia de digitalització del Departament de Cultura en matèria d'arxius. En aquest sentit, els arxius ingressen fons relacionats amb la història oficial de les administracions i, no menys importants, aquells fons que representen la memòria de la societat en tots els seus àmbits com poden ser fons d'associacions, empreses i comerços, patrimonials, personals i un llarg etcètera que constitueixen les fonts primàries de la investigació. Aquesta documentació, que en alguns casos representa la fotografia de la societat actual i del passat recent, en el futur esdevindrà essencial per la comprensió de la història de la comarca. La digitalització proposada fixa majoritàriament una acció sobre fons i documents que configuren el patrimoni documental, però no exclou, en els casos justificats, la digitalització de documents més recents.

En relació a la titularitat dels fons que es proposen digitalitzar, cal remarcar que la funció d'un arxiu comarcal és la d'ingressar fons de les administracions públiques i fons privats del seu àmbit territorial. En el cas de les administracions públiques, l'única fórmula possible és el contracte de cessió en comodat i en el cas dels fons privats, si bé s'intenta potenciar les donacions, la cessió en comodat és una fórmula habitual fruit de la voluntat del titular de no perdre la propietat. Tanmateix, aquesta fórmula facilita al

públic un accés lliure a aquesta documentació privada de gran valor. En tot cas, la clàusula de restitució de la documentació, per voluntat expressa de la part comodant, comportaria, per al Departament de Cultura, rebre la compensació de les despeses derivades de l'ús del material de conservació utilitzat i dels treballs realitzats per al tractament dels fons o documents cedits.

Josep Ribas Solà
Cap del Servei de Coordinació de la Xarxa d'Arxius Comarcals